

Biblioteca Națională a Republicii Moldova

BIBLIOTECILE PUBLICE DIN REPUBLICA MOLDOVA

*SITUAȚII STATISTICE
2013 - 2014*

Chișinău • 2015

CZU 027.52 (478) (083.41)

B 51

Director general: Elena PINTILEI

Ediție îngrijită de: Vera OSOIANU

Alcătuitori: Ecaterina DMITRIC, Valentina POPA

Redactor: Cornelia HÎNCU

Coperta: Dragoș POPA MIU

Procesare computerizată: Diana STOIAN

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Bibliotecile publice din Republica Moldova : Situații statistice, 2013-2014 / Bibl. Naț. A Rep. Moldova ; alcăt.: Ecaterina Dmitric, Valentina Popa ; ed. îngrijită de Vera Osoianu. – Chișinău : BNRM, 2015. – 47 p.

60 ex.

ISBN 978-9975-9696-3-5.

027.4(478)(083.41)

B 51

REȚEAUA DE BIBLIOTECI PUBLICE

Bibliotecile publice din Republica Moldova, oferă acces spre cunoaștere, informație, prin intermediul unui șir de resurse și servicii și sunt disponibile tuturor membrilor comunității. Activitatea bibliotecilor publice din RM, în anii 2013-2014 a fost orientată spre realizarea obiectivelor prioritare stabilite în conformitate cu necesitățile populației-țintă. Repere importante în activitatea de bază au fost temele generice anuale, care se aprobă la Conferința Directorilor Bibliotecilor Publice Raionale/Municipale/Orășenești. Respectiv, anul 2013 a fost declarat *Anul integrării informaționale a bibliotecilor publice* care a avut ca scop modernizarea activității și implementarea tehnologiilor de informare și comunicare, integrarea bibliotecilor publice în SIBIMOL etc. Anul 2014 a fost orientat și centrat spre comunitatea în care biblioteca are un rol important, astfel, genericul anului 2014 a fost *Anul relansării și afirmării bibliotecii publice ca centru comunitar*, un an în care bibliotecarii au demonstrat valorarea bibliotecii, implicându-se activ în derularea Programul Național Novateca, atât susținerea parteneriatelor cu organizații publice, private, instituții de învățământ, cât și implementarea și diversificarea serviciilor de bibliotecă.

Prioritățile naționale care au stat la baza activității bibliotecilor publice au fost:

- Anul Spiridon Vangheli – 2013;
- Anul Dumitru Matcovschi – 2014;
- Festivalul Național al Cărții și Lecturii, edițiile III și IV;
- Concursul literar *La izvoarele înțelepciunii*;
- Campania Națională *Copii Moldovei citesc o carte*;
- Programul Național NOVATECA.

Conform datelor statistice, la 1 ianuarie 2015, în Republica Moldova funcționau 1359 de biblioteci publice, aflate în subordinea Ministerului Culturii al Republicii Moldova, dintre care 1205 (88,6%) activează în localități rurale, 116 (8,6%) în orașe, 37 (2,7%) în municipiile Chișinău și Bălți și 2 au statut de biblioteci naționale. Din cele 1359 biblioteci publice, 148 necesită reparație capitală și 16 sunt amplasate în localuri avariate. Numărul de biblioteci publice în anul 2014 a scăzut cu 9 biblioteci față de anul 2013. Numărul de biblioteci în orașe a scăzut cu 3 unități față de anul 2013, deoarece au fost lichidate 2 filiale ale Bibliotecii Publice Raionale „Andrei Ciurunga”, Cahul, iar biblioteca publică pentru copii din or. Otaci, raionul Ocnița a fost

comasată cu biblioteca publică pentru adulți. Tot în raionul Ocnîța au fost comasate bibliotecile publice din satele Reditu Mare și Grinăuți Raia cu BP din Grinăuți Moldova. În raionul Râșcani au fost comasate bibliotecile publice pentru copii din satele Recea, Hiliuți, Mihăileni cu bibliotecile publice pentru adulți.

Problemele, ce țin de infrastructură, cu care se confruntă bibliotecile publice sunt diverse, începând cu reparația spațiului, dotarea, încălzirea în timpul iernii etc. Spațiile bibliotecilor publice care fac parte din rețeaua Novateca, (332 de biblioteci în anul 2014) au fost pregătite și reamenajate conform cerințelor din formularul de aplicare Novateca, apoi dotate cu tehnologii informaționale.

DEZVOLTAREA COLECȚIILOR

Dezvoltarea colecțiilor de bibliotecă este o condiție imperios necesară pentru a oferi constant utilizatorilor informații și materiale noi și pentru a face față provocărilor lansate de tehnologiile în permanentă dezvoltare. Conform datelor statistice, la 1 ianuarie 2015, colecțiile bibliotecilor publice au fost de 16788,5 mii u.m., 8093,3 mii dintre ele în limba română. Se constată o descreștere cu 123,5 mii u.m. față de anul 2013. Numărul total de achiziții a fost cu 268,6 mii u.m., dintre care 210,3 u.m. în limba română. Acest indicator semnalizează o micșorare cu 122,9 mii de exemplare față de anul 2013. Indicele mediu de înnoire a fondului a constituit 62,5 ani în 2014 și 41,2 ani în 2013. Achiziția de carte rămâne a fi problema majoră în dezvoltarea colecțiilor, rata medie de achiziție per capita fiind de 0,08 cărți în timp ce IFLA-UNESCO recomandă ca rată optimă de achiziții per capita 0,25 de publicații. Completarea și actualizarea colecțiilor de bibliotecă au fost realizate prin achiziția de carte din bugetul APL, donații, transferuri, recepționări de la cititori în schimbul cărților pierdute.

Proiectul „Consolidarea fondului de carte românească în bibliotecile rurale din Republica Moldova” (Cărți peste Prut), inițiat de Centrul Român de Politici Europene cu susținerea Departamentului Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni, a fost binevenit pentru bibliotecile publice din raionul Criuleni: satele Izbiște, Pașcani, Măgdăcești, Slobozia-Dușca, Mălăiești, Ișnovăț, Ohrincea. În cadrul acestui proiect, bibliotecarii din bibliotecile menționate au vizitat Biblioteca Națională a României și alte instituții de cultură din perimetrul municipiului București.

UTILIZATORII ȘI UTILIZAREA BIBLIOTECII

În anul 2014, de resursele info-documentare și de serviciile bibliotecilor publice au beneficiat 838 de mii de utilizatori (23,6% din populația Republicii Moldova), dintre care 359,6 mii de copii – până la 16 ani. În comparație cu anul 2013, numărul utilizatorilor a crescut cu 10,9 mii. Împrumutul de carte, în anul 2014, a constituit 19907,8, dintre care, în limba română – 14077,8. Se constată o descreștere cu 178,6 mii față de anul 2013. Indicele mediu de lectură a constituit 23,8 cărți per utilizator. Numărul vizitelor la bibliotecă în 2014 a fost – 8148,9, dintre care 4194,9 – copii până la 16 ani, reprezentând o creștere cu 126,3 față de anul 2013. O dinamică pozitivă au înregistrat bibliotecile din cadrul Programului Național Novateca. În bibliotecile care nu dispun de calculatoare, numărul de vizite a scăzut. Vizitele virtuale au înregistrat 2675,9 în anul 2014 și 2965,4 mii în anul 2013. Inexplicabilă este scăderea numărului de vizite virtuale de la 2965,4 în 2013 la 2675,9 în 2014.

DIALOG CULTURAL

Activitățile culturale au fost organizate în conformitate cu prioritățile și obiectivele anului și, respectiv, necesitățile utilizatorilor. Printre activitățile tradiționale, un loc aparte îl ocupă: lansările de carte, expozițiile de carte, avizierele culturale, mesele rotunde, campaniile de lectură, conferințele tematice, concursurile republicane, flash-mob-urile, vizionările de filme, cluburile de interese, lecțiile bibliografice, orele comemorative etc. Activitățile culturale, consacrate lui Spiridon Vangheli și Dumitru Matcovschi, au fost punctele-cheie pe care s-au axat majoritatea bibliotecilor. Festivalul Național al Cărții și Lecturii, edițiile III și IV, a fost una dintre prioritățile anului și are ca scop promovarea cărții, lecturii și bibliotecii. În cadrul ediției a III-a, 2013 a FNCL a fost inițiată Campania națională „Cartea – dar neprețuit”, scopul fiind colectarea cărților pentru bibliotecile publice. Nu au lipsit din agenda activităților culturale și Campania Națională „Copii Moldovei citesc o carte”, precum și Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii. În cadrul BM „B. P. Hasdeu” a continuat Campania „Chișinău citește o carte”, au fost lansate Campaniile: „O vedetă în bibliotecă”, „Viața cărților” (radio „Vocea Basarabiei”). Au mai fost organizate: Festivalul Internațional de poezie „Renata Verejanu” (Cahul, Drochia etc.); Festivalul Internațional de Poezie și Desen „Andrei Lupan – frate al pământului” (Șoldănești) și Festivalul de muzică și poezie „Emine-

sciana” (Strășeni). A fost organizată sărbătoarea profesională – 70 de ani de la fondarea CRDI „M. Sadoveanu”, Soroca. Pentru prima dată în Republica Moldova a vut loc „Nocturna bibliotecilor”, desfășurată la 27 septembrie 2014, organizată de ABRM.

Au fost inițiate sau continuate un șir de proiecte culturale în teritoriu ca:

- Proiectul „Copiii în universul cărții”, BM „E. Coșeriu”, Bălți, Filiala pentru Copii „Ion Creangă”;

- „Do-re-micii școlii de muzică”, organizat în parteneriat cu BM „E. Coșeriu”, Bălți, Filiala pentru Copii „Ion Creangă” și Școala de muzică din Bălți;

- Proiectul extramuros „Cartea – cheia deschiderii de noi orizonturi”, organizat de Catedra claselor primare de la liceul Teoretic „N. Gogol”, Bălți;

- „Biblioteca sătneasă – furnizor de servicii pentru adulți”, BPO Râșcani;

- „Învăță-te să fii Om”, CRID „M. Sadoveanu”, Soroca;

- „EduTeca”, CRID „M. Sadoveanu”, Soroca;

- „Expresul și biblioteca”, BPR „D. Cantemir”, Ungheni;

- Program-proiect „Emma în călătorie”, BPR „D. Cantemir”, Ungheni;

- Proiect-concurs „Valiza cu comori”, BPR Anenii Noi, BPR „M. Eminescu”, Fălești; BPO „P. Ștefănuță”, Ialoveni; BPO „I. Creangă”, Florești;

- „Cu o carte la o ceașcă de cafea”, BPR „Gr. Vieru”, Călărași;

- „Copiii în dificultate: cum îi ajută biblioteca?”, BPR „Gh. Vieru”, Călărași;

- „Ora bunelor maniere”, BPR „Gr. Vieru”, Călărași;

- „Arta - mijloc de educație și percepere a lumii”, BPR „A. Doinici”, Orhei;

- „Verticalitate pe muchie de destin”, BPR „V. Alecsandri”, Telenești;

- „Cartea vine la tine cu prieteni”, BPR „V. Alecsandri”, Telenești;

- „Cunoștințele te salvează: Primul ajutor premedical”, BPR „V. Alecsandri”, Telenești;

- „Diferite culturi – aceeași țară”, BPR „V. Alecsandri”, Telenești.

FACILTĂȚI, SERVICII, PROIECTE

Conform situației de la 1 ianuarie 2015, din cele 1359 de biblioteci publice, 549 (40,4%) dețin calculatoare, dintre care 467 sunt conectate la internet. Numărul total de calculatoare este de 2226, dintre care 1965 – conectate la internet. În 2014 au fost achiziționate 908 calcu-

latoare din bugetul local și datorită Programului Național Novateca. Pentru utilizatori sunt disponibile 1567 de calculatoare, dintre care – 1463 conectate la internet, 499 de imprimante și 343 de scannere. În anul 2014 se observă o creștere a numărului de biblioteci care dețin calculatoare cu 148, față de anul 2013. Numărul de biblioteci care dispun de site-uri / blog-uri, este de 59 și numărul total de site-uri / blog-uri este de 93. În anul 2013 au fost raportate 54 de site-uri / blog-uri. Creșterea nesemnificativă denotă că bibliotecarii nu au competențele necesare de a crea un blog sau nu dispun de un informatician care ar putea crea un site. A crescut, în schimb, vizibilitatea bibliotecilor publice raionale, municipale orașenești și sătești pe rețelele sociale (Facebook, Odnoklassniki).

Cinci dintre bibliotecile municipale, dețin cataloage electronice. Primelor patru (BM „B. P. Hasdeu”; BM „E. Coșeriu”, Bălți; BPR „A. Donici”, Orhei și BPR Leova „V. Matei”) s-a alăturat și BPR „M. Eminescu”, Fălești, care în 2014 a înregistrat 800 de titluri în baza de date Q-Series.

În anul 2014 au fost integrate 28 de biblioteci publice raionale în programul SIBIMOL cu 72795 de resurse bibliografice:

(<http://www.sibimol.bnrm.md/ro/noutati/250-dinamica-evolu%C8%9Biei-sibimol-2013-2014>).

În 2014, datorită Programului Național Novateca, au fost implementate servicii noi de bibliotecă, bazate pe utilizarea tehnologiilor informaționale. Astfel, la CRDI „M. Sadoveanu” Soroca, a fost elaborată sesiunea de instruire „Inițiere IT” („19 metode de căutare în internet”, „Câteva reguli și recomandări de redactare a textelor”, „Copierea unei informații/imagini din internet și salvarea în Microsoft Word 2007”, „Crearea unui document Word 2007”, „Lucrul cu tabelele în Word 2007”, „Lucrul cu tabelele Excel 2007”, „e-mail”, „Lucrul cu tastatura”). La BPR „D. Cantemir”, Ungheni, utilizatorilor le-au fost oferite jocuri electronice, studierea unor programe de calculator, studierea individuală a limbii engleze. La BPR „A. Donici”, Orhei, bibliotecarii și utilizatorii au fost instruiți în vederea creării prezentărilor Prezi și Power Point, cursul: Tehnologiile informaționale pentru elevi. BPR „M. Sadoveanu”, Strășeni a oferit cursul Tehnologii informaționale, cuprinzând itemii: Programul Word, e-mail, Skype, Facebook. Cursuri de instruire IT pentru adulți au fost oferite și la BPR „V. Alecsandri”, Telenești, BPR „Iu. Filip”, Drochia, BPO Ocnița, BPR Nisporeni, BPR Taraclia.

BM „B. P. Hasdeu” digitalizează cărți la solicitarea utilizatorilor, în 2014 au fost scanate 30 de cărți, în total – 3673 de pagini.

Proiecte 2013

Activitatea de fundraising, sau atragerea unor finanțe în activitatea bibliotecii, este o mișcare modernă și de succes, care contribuie la dezvoltarea, modernizarea bibliotecilor, diversificarea serviciilor. În 2013, Biblioteca Publică din satul Izbîște, raionul Criuleni a beneficiat de proiectul „Instruire și acces într-un nou secol al tehnicii”, finanțat de Programul Granturi Mici, Corpul Păcii și Ambasada SUA în Republica Moldova în sumă de 66 de mii de lei (cinci laptopuri, aparat multifuncțional (printer și scanner) color, proiector, ecran, telefon, internet, cinci mese pentru calculator și cinci scaune). Tot de către Programul granturi mici, Corpul Păcii și Ambasada SUA în Republica Moldova, a fost finanțat proiectul „Biblioteca publică centru de informare, instruire și utilizare a tehnologiilor informaționale moderne”, pentru Biblioteca Publică s. Slobozia-Dușca, Criuleni, în sumă de 2000 de dolari SUA (trei calculatoare cu camere, imprimantă, proiector+ecran, trei mese pentru calculatoare, trei scaune). BP s. Băhrinești, r. Florești, în cadrul proiectului „Intersecții culturale” susținut de Agenția de Dezvoltare Regională Nord (ADR Nord), a creat sala multimedia dotată cu nouă calculatoare. BP s. Crihana Veche, Cahul a implementat proiectul de granturi mici „Copiii și părinții citesc”, susținut de Ambasada SUA în Moldova și proiectul „Pagini de istorie locală”. BPO Ocnița a continuat proiectele „Copilul de azi – Viitorul de mâine” PIN (Cehia) și alte proiecte precum „Sala de lectură de vară la dispoziția ocnițenilor”, „Tabăra de odihnă – partener al bibliotecii în educarea tinerei generații ocnițene”, „Jocurile intelectuale în propagarea Cărții și lecturii”, „Prin audiovizual la Carte și Lectură”. Bibliotecile publice din s. Peresecina și s. Fedoreuca, raionul Orhei, au participat la concursul de granturi Novateca „Servicii de dezvoltare comunitară”, fiind susținute financiar cu câte 1500 de dolari SUA fiecare. BP s. Peresecina în parteneriat cu Centrul de medicină din localitate au organizat „Clubul femeilor însărcinate”, iar BP s. Fedoreuca a oferit servicii pentru meșterii de artă rustică, având ca partener Centrul de meșteșuguri populare „Art Rustic”, Clișova Nouă. Două biblioteci din raionul Fălești au participat la Concursul Proiectelor de Dezvoltare Comunitară lansat de Programul Novateca. BPR „Mihai Eminescu” Fălești a obținut un grant în mărime de 1500 de dolari SUA pentru proiectul „Biblioteca modernă – o șansă egală pentru fiecare”, având ca scop crearea serviciilor moderne de bibliotecă pentru copii din familia social-vulnerabile și cu necesități speciale, precum și cu procurarea echipamentului tehnic: laptop, videoproietor, ecran cu tripod, sistem

acustic. BP s. Pârlița a câștigat proiectul „Servicii noi în biblioteca publică tradițională”, lansând 10 filmulețe din istoria satului Pârlița. Din banii proiectului a fost procurat un laptop, o cameră de filmat și un ecran tripod. BP s. Novoselovca, Taraclia a beneficiat de un proiect din cadrul Programului Novateca cu tema „Я вырос здесь – и край мне этот дорог” în valoare de 1500 de dolari SUA. BPR „D. Cantemir” Ungheni a inițiat proiectul de cercetare și implementare a serviciilor noi de bibliotecă „Biblioteca 2.0” pentru micuți. În acest scop, expertul din Germania, Gudrun Zoll, pe parcursul a 3 săptămâni, a oferit consultanța necesară. Cheltuielile de cazare și hrană au fost suportate de BPR Ungheni. BPC „S. Grama” Soroca a implementat proiectul „Ludoteca – țara fanteziilor”. Filiala pentru Copii „Ion Creangă”, Bălți a realizat cu succes Programul „Aducem cartea în clasa ta”. BM „E. Coșeriu” Bălți, a implementat proiectul de promovare a bibliotecii în calitate de centru de comunicare culturală „Izvoarele culturii bălțene”. Filiala pentru Copii „Ion Creangă”, Bălți a contribuit la educarea și culturalizarea generației în creștere prin proiectul „Cu mult drag pentru copiii bălțeni” în care au fost încadrați 1515 tineri. Au fost lansate și implementate proiectele „Book to share”, „Vreau să îmi citești”, „Bătălia cărților”, „Sunt o carte, caut cititor” în parteneriat cu Radio Moldova la BM „B.P. Hasdeu”, Chișinău.

Proiecte 2014

În 2014, în cadrul BM „B. P. Hasdeu”, a fost lansat proiectul „Ziua FedEx@Hasdeu”. Proiectul reprezintă „Instruire pentru inovație”, lansat și implementat de Departamentul studii și cercetări pe două direcții – teoretică (Învățăm concepte inovatoare) și practică (Ziua FedEx@Hasdeu) – orientate spre inovarea activității BM. Scopul Ziulelor FedEx@Hasdeu este: „Provocarea reală a angajaților la inovarea activității, ajutându-i să vadă dincolo de ce este evident și să facă din idei esența activității lor”. Un alt proiect al BM „B. P. Hasdeu” este „Trolleybook”, scopul acestuia fiind de a promova și încurajarea lecturii ca mijloc de dezvoltare culturală și creativă, precum și organizarea eficientă a timpului liber al copiilor, tinerilor și al tuturor celor care vor să citească în perioada estivală.

În cadrul BP s. Bravicea, Călărași, a fost lansat proiectul „Încurajarea și abilitatea femeilor din raionul Călărași”, având scopul de a participa activ la procesul de luare a deciziilor, în parteneriat cu Fondul Ucrainean pentru femei, ONG-ul „VAEMECUM” din Călărași. BP din s. Păulești, Călărași, a participat la concursul de proiecte comu-

nitare „Îmbunătățirea condițiilor de joacă ale copiilor din s. Păulești”, implementat cu suportul financiar al Centrului „Parteneriat pentru Dezvoltare, al Fundației Soros-Moldova și al Suediei”. În cadrul acestui proiect a fost inaugurat un teren de joacă pentru copii.

Trebuie menționat și proiectul „Biblioteca modernă – o șansă egală pentru toți”, susținut de Programul Novateca și inițiat la BPR „M. Eminescu”, Fălești.

Servicii și activități moderne

Unul dintre pilonii de existență ai bibliotecii sunt serviciile pe care le oferă. Printre serviciile moderne, de un succes aparte se bucură:

- Împrumutul cărților pe e-readere , „Jocurile de societate” implementate în cadrul BM „B. P. Hasdeu”;
- „Magical univers al desenelor animate”, BPR Anenii Noi;
- „Clubul Femeilor de Succes”, Programul „O seară în bibliotecă” BPR „D. Cantemir”, Ungheni;
- „O șansă pentru angajare”, Clubul de șah „Meteor”, BPR „Gr. Vieru”, Călărași;
- „Program extramuros pentru copiii bălțeni”, BM „E. Coșeriu”, Bălți;
- „Studierea limbilor străine”, „Clubul pentru persoanele în etate”, „Cunoaște-te pe tine însuși”, „IPS A. Plămădeală”, Hâncești;
- Clubul „Sănătatea în mileniul III”, Serviciul „Apicultorul modern”, Serviciul „Școala familiei”, BPR „A. Donici”, Orhei; „Clubul seniorilor”, Servicii speciale pentru nevăzători, BPR „A. Donici”, Orhei; „Clubul femeilor însărcinate”, BP s. Persecina, Orhei; Serviciul „Cu net-ul viața e mai ușoară”, BP s. Fedorăuca, Orhei; BPR „A. Donici”, Orhei;
- „Tabăra de Vară de Lectură și Agrement”, BPR „M. Eminescu”, Rezina;
- „Studierea limbii engleze”, Clubul „Pasiune”, Clubul „Diversitate” BPR „Iu. Filip”, Drochia; „Ludoteca – spațiu de creativitate pentru copii” BP s. Ochiul Alb, Drochia; Clubul copiilor creativi, BP s. Nicoreni, Drochia;
- Bibliodădaca, Servicii speciale pentru nevăzători, BPR Edineț; Clubul persoanelor de vârstă a III-a „Șezători literare”, BPR Edineț;
- „Pagini de istorie locală”, BP s. Crihana Veche, Cahul;
- „Patrula verde”, BP s. Țiganca, Cantemir;
- „Deschide ușa! Povestea vine la tine” – serviciu de activități extramuros în cadrul BPR Căușeni;

- „Centrul de copilărie, adolescență și familie”, BPR „T. Isac”, Criuleni; „Vizionarea filmului pentru copii”, BPR Dondușeni;
 - Atelier etnografic „Datina”, „Clubul tinerelor mame”, BP s. Molovata Nouă, Dubăsari;
 - Realizarea unei colecții de referință a personalităților ialovenene cu publicațiile multimedia, BPR „P. Ștefănuță”, Ialoveni;
 - Cursuri de instruire în vederea utilizării TIC, BPR „V. Matei”, Leova;
 - Calendar 2014 „Biblioteca văzută de mine”, BPR Nisporeni;
 - „Lectura în aer liber”, BPO Ocnîța;
 - Cursuri de instruire în vederea utilizării TIC, BPO Râșcani, BPR Sângerei; „Soroceni de dincolo de Soroca”, CRDI „M. Sadoveanu”, Soroca;
 - Centrul de protecție socială a copiilor din familii defavorizate „Prometeu”, BPR „M. Sadoveanu”, Strășeni;
 - „Cu cartea la cei mici”, „Învățăm să ne protejăm”, „Căsuța cu povești”, „Biblioteca vine la tine cu prieteni”, „Dialoguri culturale”, „De la carte la film și de la film la carte”, „Cântecele neamului la bibliotecă”, „Nevoile de sănătate”, BPR „V. Alecsandri”, Telenești.
- Parteneriatele sunt o cale eficientă de dezvoltare a bibliotecilor, care permite multiplicarea resurselor, identificarea unor soluții privind rezolvarea problemelor existente, crearea spațiului de comunicare. Bibliotecile publice colaborează cu instituțiile de învățământ, biserici, centre medicale, instituții de asistență socială, ONG-uri etc. Menționăm doar câteva parteneriate, precum cele din centrul MEC din Germania și BPR „D. Cantemir”, Ungheni; Parteneriate transfrontaliere „Învățăm împreună” între BPO „I. Creangă”, Florești și cu mun. Motru, jud. Gorj, România; BPR „V. Alecsandri”, Telenești și două biblioteci din Pitești, România etc.

PERSONAL

La 1 ianuarie 2015, în bibliotecile publice activau 2412 bibliotecari (sau 2236,5 echivalent norme întregi). Din numărul total – 1263 cu studii superioare, inclusiv 731 de specialitate – 1150 au studii medii, inclusiv 583 studii medii de specialitate. Față de anul 2013, numărul bibliotecarilor este în descreștere cu șapte, iar numărul de bibliotecari echivalent norme întregi, este în scădere cu 16,5. IFLA-UNESCO recomandă o unitate de bibliotecar echivalent normă întreagă la 2500 de persoane. Media pe țară este 1600 de persoane la un bibliotecar echivalent normă întreagă. Unui bibliotecar îi revin în mediu 375 de utilizatori, cu mult sub normele existente.

Dezvoltare profesională continuă

De cursurile de formare profesională de scurtă durată „Diversificarea serviciilor și resurselor informaționale ale bibliotecii ca vector de imagine” din cadrul USM, cu participarea lectorilor USM, au beneficiat BPR Glodeni, BPR „D. Cantemir”, Ungheni, BM „E. Coșeriu” Bălți, BPR „Gr. Vieru”, Călărași, BPO „M. Eminescu”, Cimișlia, BPR „M. Sadoveanu”, Strășeni, Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” din Cahul, la care au participat și bibliotecarii din bibliotecile publice din raioanele Cahul și Cantemir.

Începând cu anul 2013, au fost lansate Centrele Regionale de Formare Profesională la inițiativa Programului Național Novateca. Până la finele anului 2014, au fost create 16 Centre Regionale de Formare Profesională în raza bibliotecilor publice raionale. Trainerii instruiți de către Novateca organizează cursuri de inițiere în domeniile IT, instruirea adulților, servicii noi de bibliotecă pentru bibliotecarii din localitățile incluse în program.

În 2014 a fost deschis Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari: un centru inovator – dotat cu tehnică de ultimă generație oferită de către Programul Național Novateca (calculatoare, laptopuri, tablete etc.); un centru atractiv – cu trei săli distincte, stimulative de a fi pe potriva tendințelor în domeniul biblioteconomic; un centru participativ – pentru că partenerii Memorandumului de înțelegere sunt deschiși (Primăria Municipiului Chișinău, Programul Național Novateca: The Global Libraries Program in Moldova și Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova) pentru toată comunitatea de bibliotecari – bibliotecari publici, universitari, școlari etc. Sustenabilitatea centrului este asigurată de Primăria Municipiului Chișinău și Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”. Eficiența centrului este asigurată de formatorii ABRM și formatorii naționali instruiți de către Programul Național Novateca, care au implementat programele de instruire în domeniul IT, biblioteci moderne, servicii noi de bibliotecă. Centrul dispune de o bibliotecă, drept suport didactic și informațional în activitatea de formare profesională, care oferă acces la publicații din domeniul biblioteconomiei și științelor informației (cărți, CD-uri, DVD-uri, jocuri de societate, ediții periodice curente etc.). Posibilitățile oferite de Centrul Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari sunt pe potriva așteptărilor și corespund tendințelor moderne de instruire profesională.

Principalele întruniri profesionale la care au participat bibliotecarii

publici au fost Simpozionul Științific „Anul bibliologic” 2013, 2014, Întrunirea anuală CODIBIP 2013, Conferințele zonale din 2013, 2014, Salonul Internațional de Carte și Salonul Internațional de Carte pentru Copii, Atelierele profesionale organizate de ABRM, Novateca etc. În cadrul Programului Național Novateca, bibliotecarilor din teritoriu le-au fost organizate mai multe vizite de documentare în România și în alte țări.

FILIALE DE CARTE ROMÂNEASCĂ

Conform situațiilor statistice, la 1 ianuarie 2015, în rețeaua bibliotecilor publice activau 23 de filiale și două servicii specializate de carte românească.

Colecția Filialelor de carte românească constituie 554,4 mii de documente pe diferite suporturi: cărți, reviste și ziare (546,3), documente de muzică tipărită (0,9), documente audio-video (1,7), colecții electronice (4,5), documente grafice (0,2), alte documente (0,7), dintre care 494,2 mii (89,1%) sunt în limba română.

Numărul total de intrări în anii 2013-2014 a fost de 21,5 mii. Bibliotecile au dezvoltat colecțiile de carte prin donații, susținerea financiară a administrațiilor publice locale etc. În ultimii ani, o parte din filialele de carte românească, înființate în urma semnării protocoalelor bilaterale de colaborare dintre partea moldovenească și cea română, nu mai mențin relații de colaborare. Filialele de carte românească din municipiile Chișinău, Ialoveni, Briceni, Căușeni, Soroca, Strășeni, în pofida tuturor greutăților și impedimentelor, grație autorităților, nu numai că au reușit să mențină relațiile inițiale, dar le-au și consolidat.

În anul 2014, de serviciile filialelor de carte românească au beneficiat 67,6 mii de utilizatorii, dintre care 26,1 mii – până la vârsta de 16 ani. A crescut numărul de vizite, acestea au constituit 935,5 mii (în 2013 – 776,8 mii), inclusiv 388,4 mii de vizite virtuale (cu 279,5 mii mai mult decât în 2013). Creșterea acestor indicatori relevă o sporire a încrederii utilizatorilor față de bibliotecă. Pe parcursul anului, au fost consultate 2872,3 documente, dintre care 2830,3 (98,5 %) în limba de stat, cu 231,1 mai mult decât în anul precedent.

CONCLUZII

Reușite:

- Dotarea bibliotecilor cu echipament modern prin intermediul Programului Național Novateca;

- Extinderea activității de informatizare a unor biblioteci și dobândirea cunoștințelor în domeniul TIC;
- Dezvoltarea și diversificarea serviciilor de bibliotecă;
- Crearea Centrelor Regionale de Formare Profesională a Bibliotecarilor de către Programul Național Novateca;
- Integrarea a 28 de biblioteci publice raionale / municipale / orașenești în proiectul SIBIMOL;
- Deschiderea Centrului Național de Excelență Profesională pentru Bibliotecari.

Probleme:

- Fluctuația mare a personalului, insuficiența personalului calificat;
- Lipsa unei politici la nivel național și local de susținere a specialiștilor tineri;
- Majorarea salariilor în dependență de cerințele ce se impun în era digitală;
- Spații neadecvate pentru funcționarea bibliotecilor.

Propuneri:

- Susținerea bugetelor administrației publice locale, privind alocarea cotei stabilite de Guvern, per locuitor, la achiziția de carte (a se vedea *Legea Bugetului de stat pe anul 2015*);
- Includerea cărții în categoria de produs sezonier pentru îmbunătățirea achiziției la momentul apariției (a se vedea *Legea privind achizițiile publice, nr. 96 din 13.04.2007*);
- Inițierea grupului de lucru pentru elaborarea unui nou proiect al *Legii cu privire la biblioteci*, precum și al unui nou *Regulament de organizare și funcționare a Bibliotecii Publice*;
- Revizuirea sau elaborarea noilor normative pentru bibliotecile publice: împrumut per bibliotecar; vizite per bibliotecar, numărul de ore, de relații cu publicul ș.a. (a se vedea *Regulamentul-cadru cu privire la bibliotecile publice, 2003*);
- Elaborarea unor normative de dotare tehnologică a bibliotecilor publice (un minimum indispensabil activității în contextul tehnologizat actual);
- Revizuirea normelor și termenelor de păstrare în bibliotecă a echipamentului învechit fizic și introducerea procedurii de schimb și upgrade a echipamentului o dată la trei-cinci ani;
- Instituirea unui fond (financiar) pentru susținerea editării publicațiilor metodologice necesare dezvoltării bibliotecilor publice.

LISTA ABREVIERILOR

ABRM	– Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova
ADR	– Agenția de Dezvoltare Regională
APL	– Administrația Publică Locală
BM	– Biblioteca Municipală
BNRM	– Biblioteca Națională a Republicii Moldova
BP	– Biblioteca Publică
BPO	– Biblioteca Publică Orășenească
BPR	– Biblioteca Publică Raională
CID	– Centrul de Informare și Documentare
CRDI	– Centrul Raional de Documentare și Informare
CODIBIP	– Conferința Directorilor Bibliotecilor Publice
FNCL	– Festivalul Național al Cărții și Lecturii
IFLA	– International Federation of Library Associations (Federația Internațională a Asociațiilor de Biblioteci)
IT	– Information Technology (Tehnologii Informaționale)
RM	– Republica Moldova
SIBIMOL	– Sistemul Integrat al Bibliotecilor Informatizate din Moldova
TIC	– Tehnologii Informaționale și de Comunicare
UNESCO	– United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură)

SUMAR:

REȚEAUA DE BIBLIOTECI PUBLICE.....	3
DEZVOLTAREA COLECȚIILOR	4
UTILIZATORII ȘI UTILIZAREA BIBLIOTECII.....	5
DIALOG CULTURAL	5
FACILITĂȚI, SERVICII, PROIECTE	11
PERSONAL.....	13
FILIALE DE CARTE ROMÂNEASCĂ	13
CONCLUZII	13
LISTA ABREVIERILOR	15
INDICII DE ACTIVITATE A BIBLIOTECILOR PUBLICE DIN REȚEAUA MINISTERULUI CULTURII AL REPUBLICII MOLDOVA ÎN ANII 2013-2014.....	17

Bun de tipar: 23.10.2015

Coli de tipar: 2,93

Tiraj: 60 ex

Apărut: 2015

Tiparul sub comanda nr. 18,
executat la Imprimeria BNRM,
str. 31 August 1989, 78 A,
Chișinău